

Tal vegada no es hermosa
 com alguns desitjarán;
 pero crech no 'm negarán
 que l' ostra la té gustosa.

De dijous á dijous

Caldats encara 'ls ulls de plorar la mort del nostre malaguanyat amich en Marian Escriu Fortuny (Riusech) qu' en tant galana forma, cultura y discreció omplia aquestas crònicas setmanals, per forsa han de sentirse perjudicats per s' ausencia LA TOMASA y sos constants y benévols llegidors. Tant y més, quan nostra ploma pecadora y prosaica, n' es la qu' ha destinat nostre Director, ab finesa may prou agraída, per cobrir 'l lloch qu' en sa redacció ha deixat vuit la parca impia, emportantsen en flor, no tant so'ziment l' amich may prou plorat, sinò també al poeta de altivola volada, qu' hauria arribat molt més amunt que l' áliga real, dominadora del espay; fins á la mateixa estelada, entre mitj dels astres de més grossa magnitud del cel literari de nostra aymada Catalunya; qu' es ahont, sens cap mena de dupte 's deu trovar.

* * *

Mes que tinga LA TOMASA ben definit 'l criteri en que 's fonamenta sa existencia, que ben bé ha pogut posar de relleu en els XV anys que compta de vida literaria y del que no 'n podríam fugir encara qu' ho volguesem; al empendrer de nou la tasca que sens ha encomenada desitjèm fer constar un altre vegada els nostres proposits quins son: May de la vida volém molestar á ningú, encar que l' estil agre-dols ens porti molt sovint á parlar bromejant de personalitats que ja sia en Art, ja sia en Política ó en qualsevulga altre estament, que de tot hi haurá aqui quan ens vinga en ocurrencia, 'ls dongui alguna fiblada. Respectém de bona fé, tots 'ls ideals polítichs y artistichs; sobre tot aquets que jugarém mo t més y més de gust qu' els primers, per avenirse millor á las nostras aficions encarrilant 'l gust del poble. No portém de bagatxe prejudicis de cap mena, ni tenim preferencias per escola determinada de las qu' avuy s' estilan, perque totas ens agradan quan son d' alabar; alló que trobarém ben fet y bó, ho ensalsarém, senyalant las tatxas de tot lo que no 'ns agradi, sens trabas ni miraments de cap mena, ni pels á la llengua. Ja per endevant demaném perdó, als que poguessem ofrendrer sens voler.

* * *

Ara perdonin els lectors l' alabansa propia, en quin defecte prometém formalment no relliscar may més y fins en lo d' ocuparnos de nosaltres mateixos, qu' ho tenim aburrit y es cosa qu' escau malament, encara que hi hagi aqui á Barcelona, dia ris qu' ho gastan per tot dia. Ja veuen, que nosaltres tant sols ho havém fet per via d' exordi y com qui resa la pecadora, regoneixent nostres pecats y las insuficiencias nostras, que son moltes.

* * *

No podèm pas recuperar la feyna endarrerida, per donar compte á nostres llegidors, mes que sia molt per dimunt de las festas de la Mercé, que s' han fet enguany á Barcelona ab una esplendidesa qu' ha deixat boca-bidats als de casa, y als forasters qu' han comparegut en ben nombrosa quantitat de milers. Malgrat alguns incidents no previnguts ¡sempre n' hi han! com fou l' espaternegar las bombetas incandescents, al donar corrent eléctrica á l' instalació del carrer de Fernando y lo descoloriment general de "velariums" gallarets y banderas dels carrers, ocasionat per las fortas plujas, que son vianda del temps; la manifestació qu' ha fet nostra comtal ciutat, ha resultat ser de gran cultura artística y esplendidesa comercial. Donèm la més coral enhorabona á la comissió qu' ha realisada la decoració del carrer de Fernando y al arquitecte Sr. Gallissá, autor del projecte tan modern com airós, esperant que per las firas de Sant Tomás, ben feta l' instalació eléctrica, lluheixi ab son esplendor. Tots els carrers han demostrat un bon gust artístich, no acostumat en aquesta mena de festas, mereixent corals aplaudiments, qu' aqui publicament els tributèm, fent notar de passada qu' en sa majoria hi ressaltava la nota catalanista.

* * *

Si després d' haver vist la Masia y aquell inmens "velarium" del carrer de l' Unió, ab sas llarguissimas quatre barras y tanta bandera catalana, sens mancarnhi alguna d' espanyola en lloch preferent col·locada, lo govern no 'ns torna á posar las "garantias" ¿per quan se las guarda? Ara, ara diu que vá de debò y que 'ns darán un' altre sorpresa com la de la Plassa de Catalunya; no perdin las esperansas encare.

* * *

Ben clar s' ha vist una vegada més qu' aqui, á la terra dels botiguers y dels industrials, hi surgeix un artista á cada cantonada, quan 's tracta de engarlandar els carrers y fer lluhir la Pubilla. Honorantlos á tots, branda LA TOMASA qu' en lloch de sa profunda batallada, voldria avuy repicar una sinfonia de Beethoven; prenguin la bona voluntat.

* * *

La professó dels Gegants y altres monstres, va resultar ser una gran cosa ¡y tan gran! molt esgarrifosa y del agrado de donas y quitxalla, mentres no va costar cap diner 'l veurerla; pero ¡fi ls meus! tothom va trobarhi taps quan va ser de pago y á nosaltres ens va causar un somni tant ferestech, que de bona gana 'l contaríam si tinguessim lloch y temps que 'ns mancan. També l' excelentíssim Senyor Capitá General en devia haber esment perque diu ab molta rahó quan priva la repetició de la «C. bulgata» del Ajuntament, que s' havia de fer al Parch pagant una pesseta l' entrada, qu' els espectacles s' han de donar de franch al poble...

* * *

No cal pas que profundíssim aquest punt y més val qu' els en digui alguna cosa d' aquesta «Cabalgat» anomenada, del Ajuntament, perquè diu qu' hi varen perdre una part molt activa, distingidas personalitats de las que té empleyadas en sos serveys, donanhi lluhiment pe 'l garbo ab que vestian sos trajos de totas épocas qu' els esqueya tant al punt, que semblavan fets expresament per ells y no ho eran pas. Després de pensar-ho be y de molt meditarho, van resoldrer que no hi anessin las fieras. Ben fet; y vinga enmotllar de cartró els quatre elefants y la lloba romana, pero no pas d' aqueixa pasta, sino de carn viva, ens va semblar coneixer al Senyor Darder que lluhia sa figura arrogant, no 'm recordo del cert si vestit d' emperador Romá ò bé de Carlos V, d' Alemanyà, ab la cara embarbotada movent gran gatzara. Tambè varem coneixer al simpatic Santiago Rusiñol, fet un salvatge farreny de gran perruca y cara enmascarada, demanant criaturas per menjárselas de viu en viu, ab esrahiment de la brivalia, que s' abocava damunt de las comparsas, privantlos la marxa y la visualitat á las personas que com es de lley ocupavan sos llochs en las bocas dels carrers per ahont passà la «Cabalgat» tant tart de la nit que tothom s' adormia. Mereixen aplauso 'ls carros presentats, per son gust artístich, aixis mateix las comparsas qu' hi anavan, tot ben dirigit pe 'l senyor Utrillo, sent de censurar que 'ls directors de las carrossas no paressin cuydado en las condicions d' estabilitat y arrosegament; per sortir del camí á bon hora y sens entrebanchs, que per sort no va habern hi de debó.

*
**

Un altre dia tindré més lloch per esplayarm; pot ser hauré après un xich més de engiponar aquestas crónicas, més al corrent dels aconteixements setmanals—y com la primera 'l Rey perdona—ara vostés perdonin á aquest servidor de vostés.

CALIXTE PI Y XARAU.

Epigrama

Volguent demostrar bé que sab criar
al seu fill mon amich Vilaregut
sempre diu que ben *dret* l' ha fet anar,
(y aixó que de petit es geperut).

ANTONI CANTALLOPS.

Carta desclosa (1)

Antonet; ja fá cinch mesos
que vaig deixar Barcelona
sols per lliurar ma persona
de la fúria dels inglesos
Ja ho veus sense ser boer

(1) Per evitar que imprudent
de ma honra, algún subjecte
formi d' ella mal concepte
confeso que lo següent,
tot es fill del pensament.

me tenian tanta sanya
que si no fujo d' Espanya
res tindria ja sencer.
Y á Colombia avuy me tens
pais per cert deliciós,
mes, amich, tant calurós,
que sempre 'm suhan las dents,

Tranquilatat, aixó si.
'n tinch per donar y vendre,
tanta que no se compendre,
fins d' ahont arriba á sortir.

Treballo sense descans,
sempre, sempre ab greu porfia,
dormint deu horas al dia
y no fent rés las restants.

Aixó es Xauxa, tothom fá
lo que té per convenient;
aquí tot bitxo vivent
viu esperant lo manná.
¿Juvents molt nous; progressar
descubriments? ¿aixó qu' es
comparat ab lo progrés
de menjá y no treballar?

Es un problema dels grans
y de fama molt notoria,
deguentse tota la gloria
als aixerits colombians.

Tots, sense cap distinció,
fem vida de patriarca,
no envejant á cap monarca,
ministre ni emperador.
Y com que 's tant general
lo benestar y armonía,
la gaubansa y l' alegría
regnan sempre per igual.

May pau vingui, si aixó es guerra
que tenint aquí *aguacates*
cocos rabes y patatas
y altres viandas de la terra,
estarém al paradís,
sense enveja del *demà*,
que 's tot quant pot aspirar
lo mortal per ser felís.

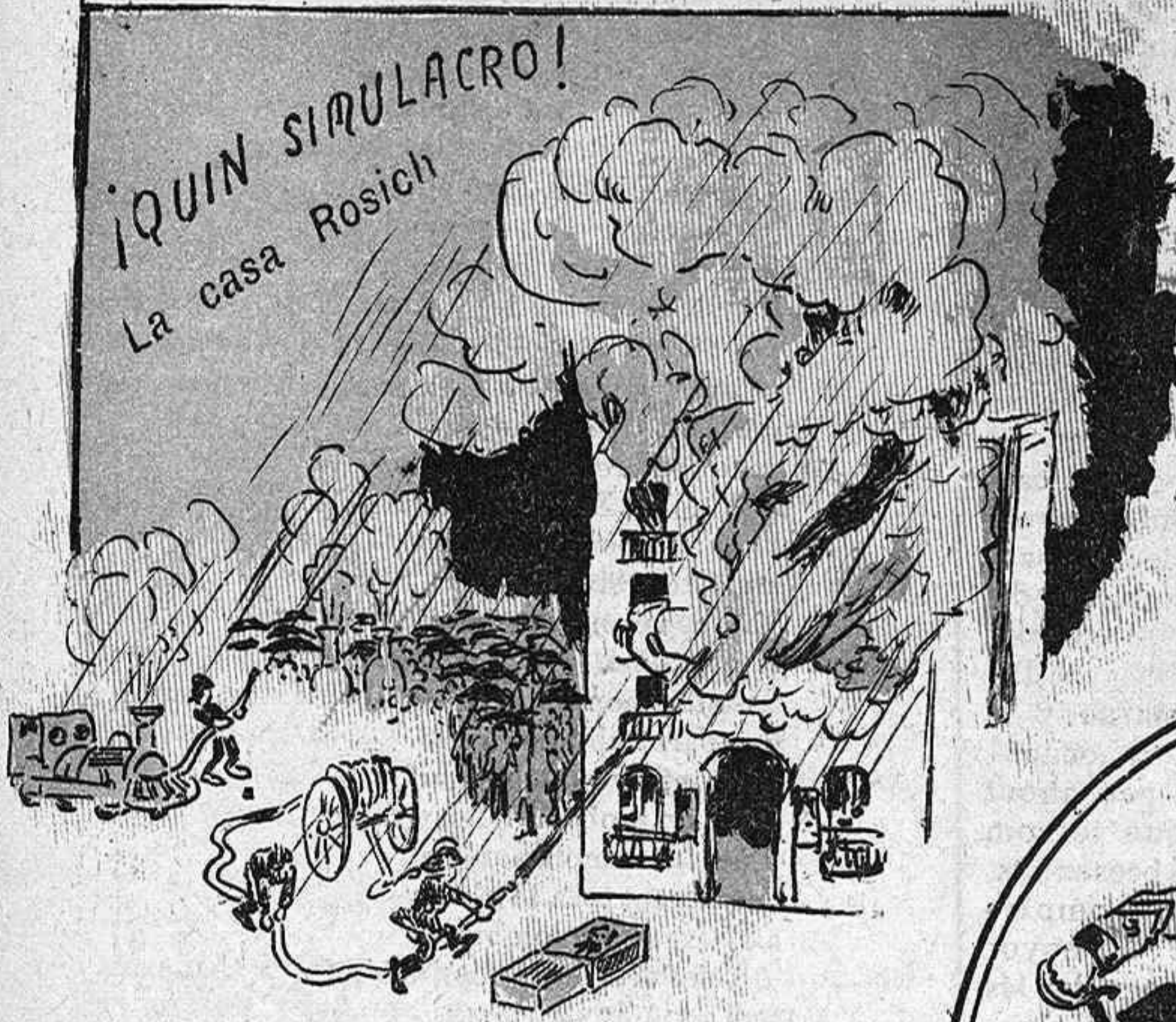
Lo pais está invadit
per *xumecas*, ruchs y xinos,
gallinas y molts tocinos,
y algún que altre aburrit.
¿Negres hé dit? ¿Esparvera
lo abundant d' aquet coló!
¿Si vegessis!... Sembla aixó,
una mina carbonera!

No 't dongui pas cap fatich
de creure tot lo que escrich
puig aixó es la vritat pura,
y per donar fé, t' ho jura
qui de tu 's precia sé amich.

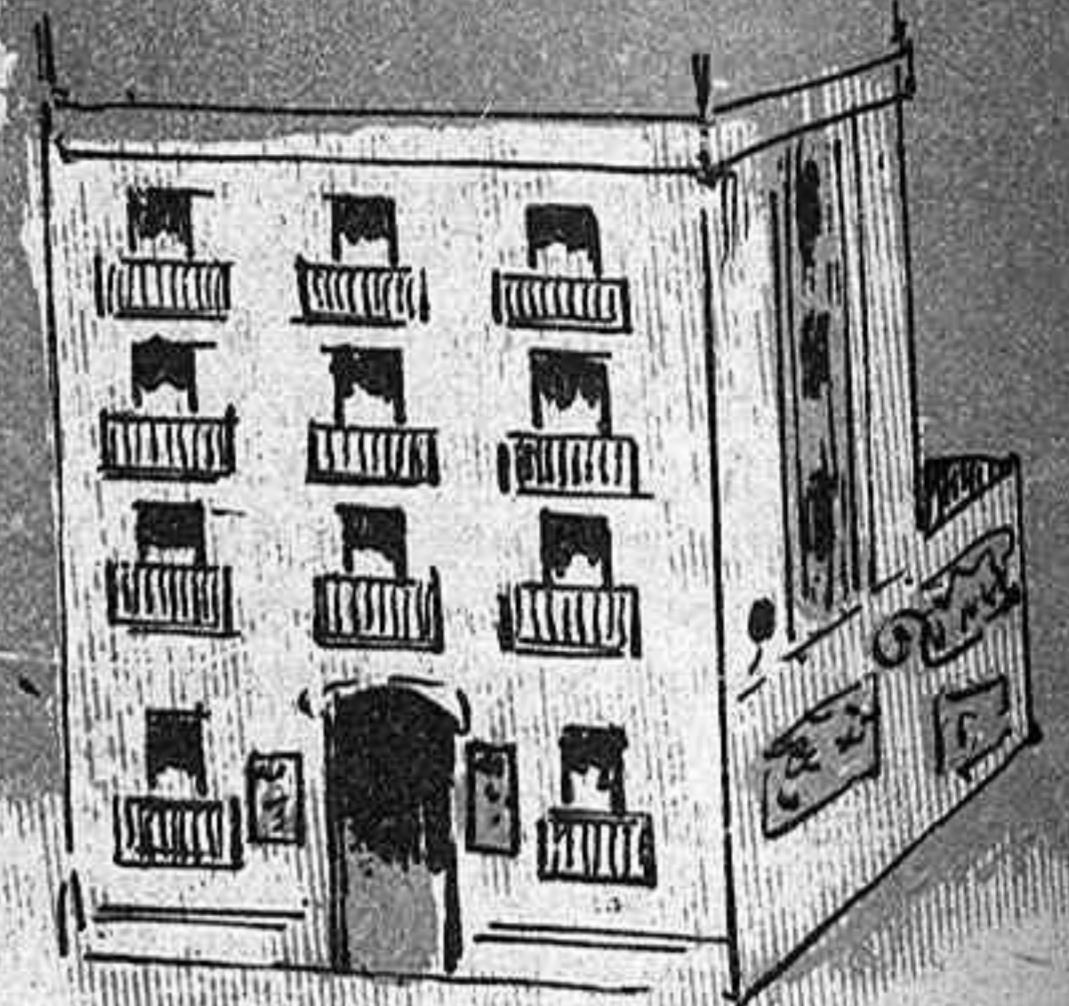
E. THOMA.

Culebra (Colombia) 1902.

DE LA SETMANA PASSADA

DURANT L' INCENDI

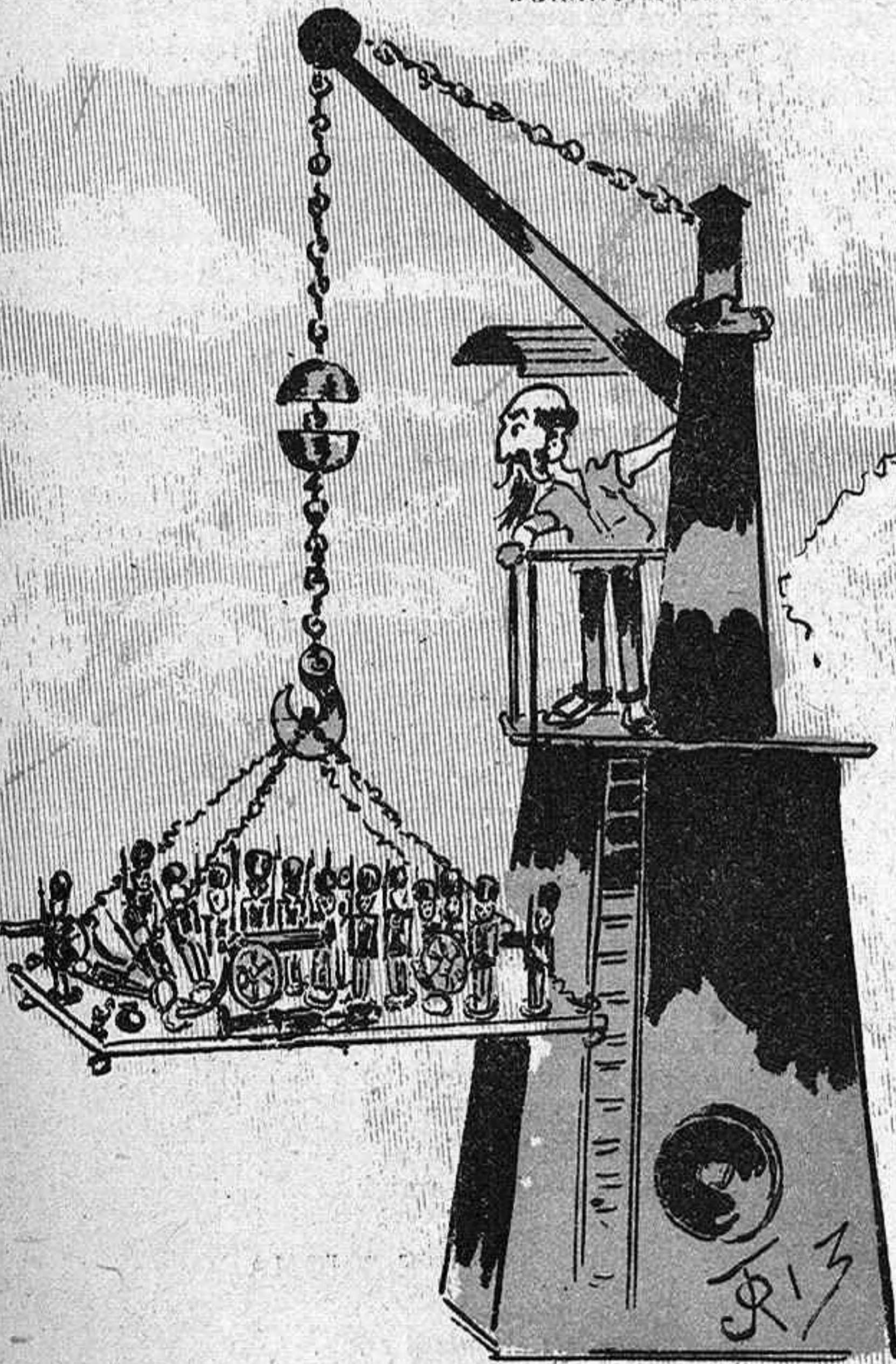

AVANTS Y DESPRÉS DEL INCENDI

Batalló infantil

¡Pega valent, pegam!
[ART. Todo soldado que faltare á un superior será pasado por las armas.]

- Gracias á Deu que 'n Moret nos l' ha aixecada.

La cabalgata d' á pesseta... á las foscas.

LA TOMASA
DESITJOS Y FELICITATS

En casa á la seva filla
la mamá funda la ditxa:
pero 'ls marits passen alts
y la noya vá fent mitja.

Ab aquesta desgraciada,
aquet ja 's creu ben felís;
com qu' es materia explotable,
ell se li menja el panís.

Pretén ab dolsas paraulas
la marqueseta del Clot;
lo títul es lo de menos,
lo qu' ell desitja es lo dot.

Aquets, que ja fá molts anys
varen deixá á sas mullés,
sois desitjan una cosa:
¡que no las vegin may més!

LA IGGIUS

Revisteta ab ribets de crítica

Dilluns passat á la tarde vareig llegir l' article de fondo de *La Vanguardia* firmat per en Barbany y ¡cosa rara! coincidim absolutament en l' estudi comparatiu que fá del art de la sensual actriu italiana de la Gran-via Sra. Iggius, ab lo de sa antecessora la espiritual Vitaliani.

Real y positivament la hermosura de la Iggius, supleix á son sentimentalisme que no sab lo que es... ni ganas.

Més jo afegiré lo següent:

¡Pobre Iggius, si fós un tipo tant sols com l' altra! Ja podria plegar; no n' hauria pas fet gens de carrera: la seva *cocotterie* faria fástich.

En cambi, si la Vitaliani fós una *pell* de l' hú, y interpretés l' art com l' interpreta are, hauria arribat al *summum* de la gloria que no hi ha arribat, ni hi arribará, per més que ho sembli; no pas allá ahont vull dir jo; li falta lo que li falta á la inmensa Duse, aixó es la *bellesa plástica*.

Perque 'ls éxits, las ovacions, l' admiració d' ahir envers á la avuy primera actriu italiana, van sub-rallats tots ab aquesta exclamació tant absurda, en apariencia, y ridícula que 's vulga; pró molt natural, filla de nostra condició humana:

—¡Llástima aquella dona que no sigués guapa com aquesta!

Donchs, no siguentho, es dir, sense la protecció d' un cos bonich y provocatiu; ab son ánima verna y sola, volant per los espays del Art més elevat y transparent com lo blau del Cel, la Vitaliani s' ha enlayrat com áliga fins á perdrers' de vista del mon teatral pera entrar al regne de la realitat més assombrosa com si 'l seu ser prodigiós fós la imatge de carn y ossos creada per la imaginació del poeta, del autor dramátich.

¿Y la Iggius?

Aquesta, com que *sent* l' Art d' un modo totalment invers al modo de sentirlo l' altra, no fá més qu' explotar la vista y l' oido dels espectadors de la platea ab sas actituds y moviments, naturalment graciosíssims en ella, perqu' es una gran dona, físicament.

Y per explotarlos *echa mano* d' obras que passen de picarescas, arrivant á desvergonyidas y .. no passen d' aquí.

Envalentonada ab lo titol (que ja li dono) de creadora del *Teatro lliure*, derrotxa tota la llibertat que li concedeixen 'ls autors gens escrupulosos de més enllá dels Pirineus, quins ab la Iggius s' hi deuen guanyar bé la vida .. (Are no ho entenguin malament.)

La Iggius ab sa pretensió de convertir l' escenari en un tablado ahont se dona garrot als més sagrats afectes matrimoniales, podrá fer riure als mateixos beneyts que si molt convé están retratats en los banyuts protagonistas ab 'ls quals hi está enmaridada pera fer l' apologia del adulteri en totas sas fasses.

Aquesta es la base de la fama adquirida per la

Iggius, d' hermosura malversada al servey del Art dramátich, degradat á gust de molts que donan llissons de moral y no faltan á cap funció.

Tot aixó que jo hi he afegit al article de 'n Barbany, no ho vá dir á *La Vanguardia*, ell sabrá perqué.

Pró ja ho he dit jo aquí... y es lo mateix.

PEPET DEL CARRIL.

Capritxo

L' altre dia, tot pensant vaig caure en la conclusió, de que, si 'ls *burros* morisim no hi hauria ningú al món.

J. M.ª MALLAFRÉ.

A UNA

Dius que no sabs lo perquè Vaig deixarte ¿Es cert Maria? A ningú dirho volia mes si tú vols, ho diré.

En lo poble d' Argentona hi viu un gran amich meu conegut á tot arreu, pel «Xato de Barcelona» y al entaular relacions ab tú, li vaig dir, un dia; —Soch promés ab la Maria del hereu de ca 'n Torróns —¿Es cert? va dirme, fent una ganyota.

—May he mentit

—Donchs noy, tornáten al llit que lo que veus es la lluna

—¿Que la coneixes potsé?

—¡Já ho crech! várem ser promesos molt aprot de dotze mesos y la vaig deixar

— Perqué?

—La questió es molt *pelugada* y 'l dirho no m' está bé;

sols una cosa 't diré;

¡la trovo massa peluda!

Al dirme aixó vaig pensar;

«Puig que 'l «xato» 't diu aixó es qu' ha tingut ocasió...

pera poguerse enterar».

Aquest, fou mon pensament,

per xó l' endemá al venir

á veure 't vaig perténir

pintante un amor ardent

en saber si era vritat

la dita aquella del Xato

y en efecte al molt, poch rato

vareig quedarne enterat.

Pots estar donchs convensuda

que si 't vaig deixá, es perque

al igual del Xato, sé

¡que 'ts un xich massa peluda!

R. AMORÓS ESTEBANELL.

FANTÀSTICA

Dedicat á mon estimat amich Manel Rodriguez

¡Quin quadro més hermós de poesia!
 La llum esporuguida de l' aubada,
 semblava no gosar desfer las sombras,
 d' aquella nit. A mon entorn la calma,
 oferia á l' esprit repós dolcíssim...
 reculliment suau, qu' enforteix l' ànima.
 No semblava, sino que 'l temps; tot d' una,
 hagués sospés sa sentenciosa marxa,
 descansant abatut, de las fatigas,
 d' un jorn á l' altre.
 Y aixis, abstret, restava á ma finestra,
 sorprés y engrillonat per forsa estranya,
 esbargintse confosas mas ideas,
 per núvols d' ilusions y d' esperansas.
 Quan de prompte un soroll confós de passos,
 me feu girar lo cap; y allá á la plassa,
 la debil *silueta* de dos homes,
 espahordit vegí. Ab veu molt baixa
 parlavan y ab recel; fixa sa vista
 en artefacte estrany qu' aprop s' alsava,...
 y 'ls raigs de llum esmortuhits feria,
 donant á son contorn forma fantástica. .
 De tant en tant trencavan lo silenci
 molt fortas martelladas,
 que l' eco, lluny, molt lluny, las escarnía...
 y al perdre 's per l' espay trontollejavan.
 ¿Será alló un catafalch? Será que 'l poble,
 demana d' un fill seu justa venjansa,
 d' un crim sagnant que sobre son cap pesa?
 Y aixis ma fantasia s' enlayrava,
 quan la son me rendi; y á ma finestra
 lo suau oreig lliscant sobre mas galdas,
 somniava ¡que sé jo! y en ma follía
 veyá un home avansant, de fatxa rara...
 cobert son cos per llarga vestidura
 seguit de gent, ab silenciosa marxa...
 veyá l' home pujar mancantli forsas
 á dalt de 'l catafalch; groga sa cara,
 tenint entre sas mans la creu de Cristo
 que resignat y ab devoció besava...
 ¿Quan temps vaig está aixís? Jo no ho recordo.
 sols sé que tot d' un cop vaig despertarme,
 febrós de ma visió. Lo sol lluhía...
 lo temps son curs á recobrar tornava.
 Inquiet á la finestra m' incorporo.
 ma vista dirigint cap á la plassa,
 y veig sorprés .. un munt de penjarellas
 sobre una taula,
 un home arremangat de tots dos brassos,
 minyonas ab cistells, fent gran gatzara ..
 Ma vista fixo, presenciand l' escena,
 y alli al costat d' aquella taula filo,
 un lletrero dihent: *Carne de toro*
á ochenta y cinco cènuimos el kilo.

JOAQUIM MALLEU.

Desafio

Fa poch temps dos diputats
 discutint qui era més recte,
 van trencarse lo respecte
 y 's van dir mil disbarats.
 Ofesa sa dignitat,
 (puig tots ells ne tenen molta)
 va nombrar de cop y volta
 padrins cada interesat.
 Y aquells, estudiant lo *lió*,
 acordaren ab calor
 que per netejar l' honor
 precís era un desafio.
 En compliment del acort,
 esculliren dia y hora,
 y per arma destructora
 el sabre; la lluyta á mort. (?)
 Enterats los dos rivals,
 las condicions acceptaren
 y serios se presentaren
 al lloch fixat molt puntuals.
 Comensant tots dos la tasca;
 Després d' un combat petit
 l' un á l' altre talla un dit
 y .. tots dos cauhen en basca.
 Los padrins plens de terror
 socorren als contendents,
 y acordan tots los presents
 que está netejat l' honor.

Avans, quan dos adalits
 al camp del honor anavan,
 per net l' honor no donavan
 fins quedar morts ó ferits.
 Avuy resta satisfet
 ab sols una esgarrinxada;
 luego 's fá una costellada
 y l' honor queda ben net.

EMILI REIMBAU PLANAS.

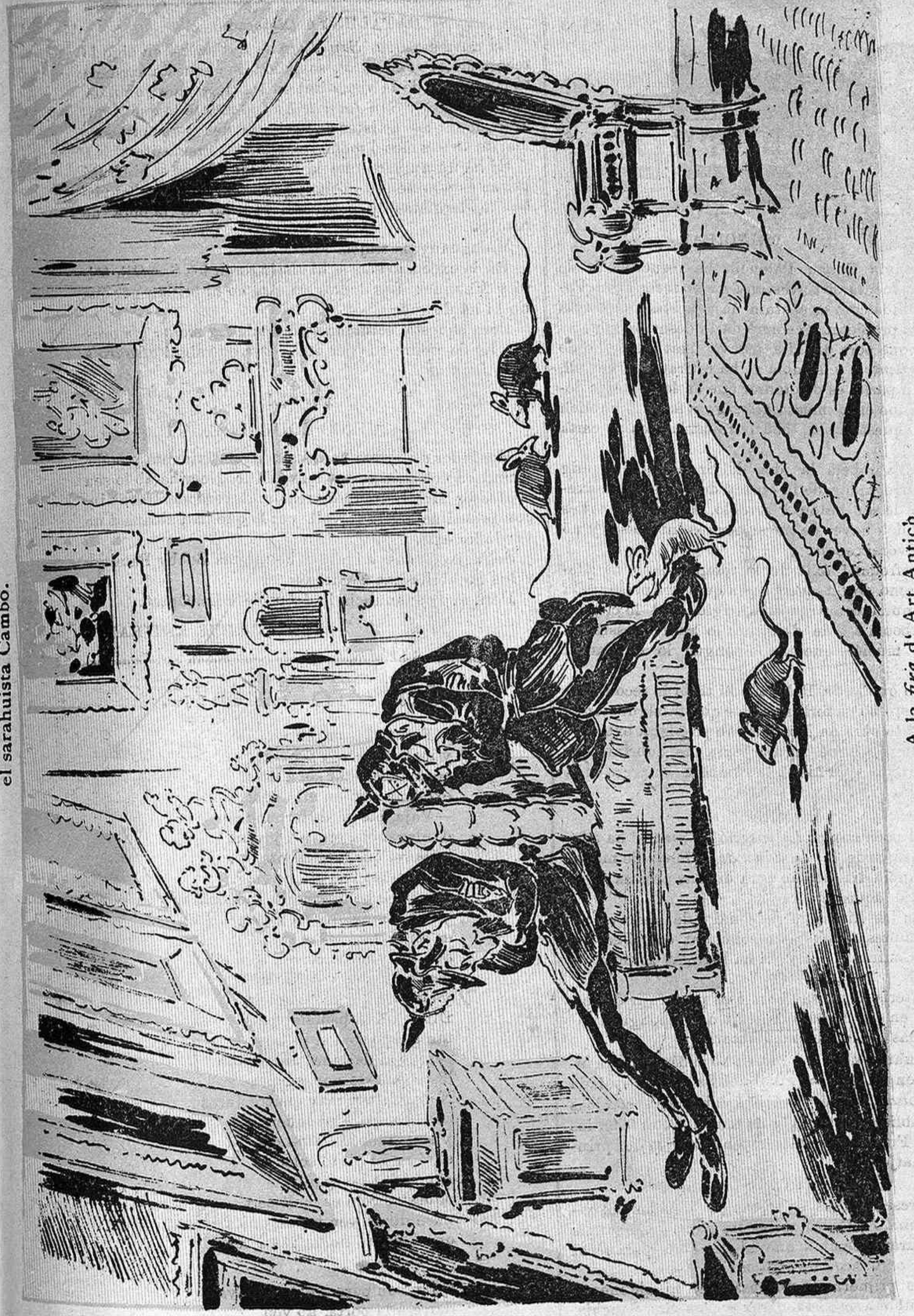
L' art per terra

De la mateixa pasta empalagossa
 que gasta l' escultor, lo terrisaire
 fabrica prést y sens' pensars' hi gaire
 un' eyna per materia gens flayrosa;
 dipósit, givrelleta.... ó altra cosa,
 sabent que, l' escultor ab molt donaire,
 de pasta ne fá un dúch, ó un trinxaire,
 un noble ó bé una dama molt hermosa.
 No obstant, ab tot y ser bastant cotxino
 l' objecte que del llit á sota 'n resta,
 ja qu' estalvia passos y amohino
 d' anar palpant (tot fosch) á un lloch qu' empesta
 serveix molt mes que 'l busto, donchs, jo opino;
 puig que la givrelleta, may fá festa.

ABELARDO COMA.

En el gran ball d' etiqueta,
que no es ball de barralé,
diu que hi ballava masurcas
el sarahuista Cambó.

A la fira d' Art Antich
hi entra qui tè una pesseta;
per xó s' hi veu tanta gent,
per xó hi han tantas empentas.

PRINCIPAL

La companyia Tubau Palencia ha resucitat desde dilluns, la comedia de Cavestany *La duquesa de la Valliere* presentada com es costum en aquesta companyia ab la deguda propietat y esmero en lo desempenyo.

Com siga que pera dit dia estava fixat l'estreno de *Los sinvergüenzos* y sembla s'ha retirat del cartell, puig no se'n parla, es de creure que en los ensajos debian veurer que eran massa *desvergonyits* y lo públich especial d'aquesta casa, hauria rebut la obra ab certa prevenció.

Si aixís es, aprobém la idea del Sr. Palencia, puig encare que arreglador de la obra y donats sos coneixements habia de ser pulcre l'arreglo, avants que tot es empresari y deu haver de mirar per sos interessos y no ferir á sos favoreixedors.

Pera no refredar l'èxit de la temporada s'ha adelantat l'estreno de *La arlesiana* la que será presentada ab coros y numerosa orquesta dirigida pel lo célebre mestre Crikboom á fi de donar tot lo relleu possible á la inspirada música que hi compongué lo malhaurat Bizet.

Celebrarém que lo Sr. Palencia hi trobi la recompensa deguda, pero bó es ferli recordar que fá alguns anys que 's posá dita obra en Novetats ab propietat extraordinaria y sols obtingué regular èxit, no cubrintse de molt los sacrificis que hi feu la rumbosa empresa Mir, que la explotá.

ROMEA

Retirada ó poch menos *La vocació de sant*, s'ha adelantat los ensajos de *L' escolanet de la Pobla* de manera que s'anuncia dit estreno pera dilluns pròxim.

A proposit d'aquesta obra.

¿Perque en las llistas de personal y de obras en poder de la Empresa, constava solament com á ser del Sr. Ferrer y Codina y ara s'hi ha barrejat lo nom del Sr. Giraldots?

¿Serán misteris de ultima hora ó es pera fugir de responsabilitats en cas de que son èxit no respongués degudament á las aspiracions del autor?

S'ha estrenat y no s'ha repetit no sabém perquè, una comedia en un acte original del Sr. Godó titulada *Botifarras dolsas*, que per sos xistes y situacions cómicas agradá al públich, sent celebrats tant l'autor com los Srs. Goula y Fuentes que desempenyaren los dos principals personatjes.

NOVETATS

Trenta representacions se portan ja donadas del espectacle *El anillo mágico* y per los plens fenomenals que encare duran, sembla que hi ha obra pera ferhi unas *bod s d' or y hasta de brillants*.

Com en sas primeras representacions hi obtenen l'aplaus del públich la Srta. Cruz y los Srs. Sanchis, Salvat y Daina y d'un modo extraordinari la primera parella Visconti De-Visconti, en son dificilissim *pas á dos* del tercer acte.

CATALUNYA (Eldorado)

La nova sarsuela *San Juan de Luz* acusa en algo lo recort de *Al ogra patos*, solament que aquesta sarsuela té l'atractiu de la visualitat en las tiples que *gosan* de bonas *jambes* y *San Juan de Luz* no mes té lo que li puig donar los artistes encarregats dels personatjes de marits ab sas mes ó menos exageradas graciositats.

Hi há un numero que la Empresa Molas, s'hi llansá ja que está presentat ab molt gust artistic (las banyistas modernistas) y com casi lo resto de la obra no resulta.

Malaguanyats trajos.

En la execusió sols s'hi distingieren los Srs. Gil, Miró y Martinez. Los demás artistes no hi brillan per que no hi há de qué.

Pera aquesta setmana s'anuncia *La manta zamorana*. Es de creure que per poca cosa que sigui ofegarà á *San Juan de Luz*.

TIVOLI

(CIRCO EQUESTRE)

Verdader assombro ha causat la clarividenta y endevinadora del pensament humá Mlle. Nemina ab lo seu professor Mr. Bermudez, resultant verdaderament incomprendible lo seu trevall, per lo que han alcansat un verdader èxit.

Segueixen sent admirats los atletas Bobby Pandurs y los notabilissims Fredianis

Pera avuy s'anuncia lo debut de Mlle. Optat.

UN COMICH RETIRAT

¿Qué 'm falta?...

Frente del mirall un jove,
y molt presumit per cert,
pensantse estar sol á casa,
exclamá així en alta véu:
—Vaja, ets verdader modelo
d'elegancia, entre 'l jovent
milloret que 's presenta
en societat ben clá ho veig.
Prou que ho diuhen la Ramona
y l' Antonia, que 'n Pepet
es un noy de totas *prendas*;
qué avuy no 'n corren com ell;
per lo amable y per lo fi,
y además per lo cumplert...
Dinou anys, ben empleats;
tan guapo com el primer;
perque aixis ja m'anomenan
las noyas «lo noy guapet»
No 'm faltan may quatre duros
tenint el pare banquer;
y en tocant al *bello-sexo*
aquí m'hi pinto solet.
Adquirint las qualitats
aquestas com es molt cert,
puch dir ab veu bastant alta
que á n' mí no 'm falta res.

Quan son pare qu' escoltava
darrera la porta, ab veu
molt forta aixis va dirli;
—¿Sabs que 't falta?... Enteniment.

J. MORET DE GRACIA.

LA TOMASA
RETRALLS

Ja retorna en Baltasar
de las *fiestas* del Pilar.

El primer fret ja reviu
y encare molts ván d' istiu.

En Titus mou saragata
perque no ván fer sortir
dissapte la cabalgata.

—Donchs, per mí, mossen Fidéu
lo mes bonich de las festas
va sé aquell drach de *La Veu*.

LA TOMASA
CUPÓ PRIMA N.º 49 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

la comedia en un acte y en vers

Lo Violet de Sant Guim

original de D. E. VIDAL VALENCIANO

qual preu corrent es lo de

UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s' agotan
ls exemplars.

EPIGRAMAS

L' Iglesia es lloch sagrat, no cal duptarho:
'l que aixó refutés blasfemaria
pro també es un de 'ls llochs, 'hont mes s' hi hostatja
la vil hipocresia.

Las il·lusions de jove,
ab las flayrosas flors tenen semblansa;
las flors, un cop mustivas se desprecian:
las il·lusions passadas no s' atrapan.

Si un ramell ne vols fer per ta estimada
al jardí del amor no hi vagis pas;
puig qu' allí en lloch de flors de dolça flayre
sols parany y escardots hi trobarás.

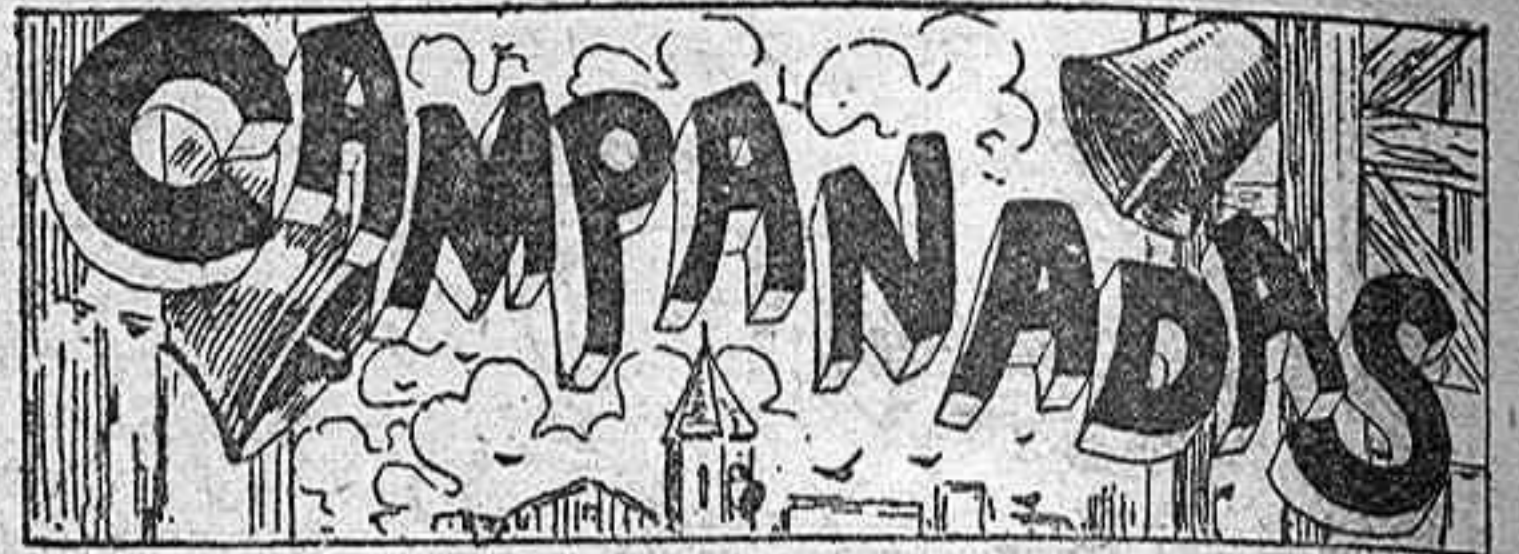
BERNABE LLORENS.

LLEYS

De la lley que dú balansas
no se 'n recorda ningú:
és tan gran la rebrotada
de lleys que á Espanya hi ha hagut
sequestradoras de l' al·re
que precissa ser tossut
per trobarla mitj colgada
de trastos coreats y bruts.

La lley del que té més jorn,
la lley del que és més astut,
la lley del odiós cacique,
la lley en forma d' embut,
la lley d' estira y afliixa
que ampara al que té més punys
y esmicola á aquell qu' és débil
y 's burla del desvolgut
las altras, sense ella véureho
li van fé á la qua un nús.

J. COSTA POMÉS.

Al cap de pocas horas d' haverse aixecat l' estat de siti de Barcelona, se despertaren ja en alguns tallers y fabricas las diferencias entre amos y obrers, que, per desgracia, s' acabarà el mon sense que las mateixas desapareguin per complert, perque uns y altres estiran, sens duple, massa la corda, aprofitantse en excés de las circunstancias.

Y aixis veyém, qu' aquesta qüestió es un continuo teixir y desteixir.

Quedan suspesas las garantias: els amos se crehuen autorisats ja pera fer son capritxo; 's torna á l' estat normal y allavors lo trevallador se creu també autorisat pera exigir á tort y dret.

Venen á ser com un matrimoni mal avingut, que si aprofitan de qualsevol oportunitat pera ferse la tirana.

Entre las diferencias d' última hora se cita la d' haverse declarat en vaga uns obrers, ab motiu d' haver admés l' amo á un treballador no associat.

Nosaltres, que sempre hem combatut totas las injusticias posantnos de la part del débil no podém ser sospitosos, y per lo tant parlarem ab claretat.

¿Es lògich que qui necessita brassos no puga pendre á son servey á qui li convinga, divent admetre á qui se l' imposi?

¿No es un abús á la llibertat del home exigirli que s' associhi si vol obtenir treball?

Son aquets dos punts que s' han de resoldre posantse la ma al cor y sense apassionaments.

Perque com que 'ls extrems se tocan; es lo mes fácil passar dels drets á las tiranias. Y aquestas vinguin d' hont se vulga sempre son contrarias al bon ordre de la societat y á la conciencia humana.

L' altre dia va haverhi á Paris un xoch de tranvias eléctrics que vá ocasionar 48 ferits gravissims.

Si aixó hagués passat aquí, ja sentirian á qualsevol senyor Pepito ó Sra. Tuyas, destogantse contra 'l Progrés y demanant ab llágrimas als ulls que tornessim al sistema primitiu y poch exposat de las carretas.

Pero havent passat á Fransa, no hi há cuydado.

Ja ho dihen en lo «Robinson Petit» á Fransa tot ho fan bé.

Lo mateix un timo—Panamá qu' un xoch de tranvias.

Aquí encare som salvatjes.

Y dispensen la manera de senyalar.

Elegim.

«Lo globo dirigible de Bradsky ha evolucionat sobre Paris ab gran éxit. Fatalment, l' aerostat caygué á Saint Denis, ahont los dos aeronautas han sigut morts pel pés del globo, que 'ls ha deixat aplastats.

L' éxit ha sigut molt gran segons dihen, pero ¿veuhem? jo penso que 'ls dos que jeuhen de segü ho contradirán.

Y de la cabalgata ¿qué?

¿Se farà ó no 's farà?

A pesar de que l' Ajuntament se diu que vol que tingui lloch passant per sobre de tot si convé ¿no li surtirà la criada respotona?

Y si surt aquesta criada ¿qui indemnizará als industrials dels crescuts gastos que portan fets?

Es que aquí 's tracta verdaderament de si l' Ajuntament pot ó no fer pagar una pesseta pera presenciar una festa en lo Parch ó 's tira de dret á un' altra qüestió.

Nosaltres creyém lo segón.

Perque pesi á n' aquell lletreret que diu «Este Parque y jardines es propiedad de todos los ciudadanos» es tan clar com l' aygua que l' Ajuntament en representació d' aquets ciutadans pot exigir unas pessetas qu' al cap-de-vall ingressarian en las arcas comunals ó com si diguessim foran un benefici per la ciutat.

Que l' Ajuntament imposi aquet preu d' entrada ó que tots los ciutadans reunits se l' imposessin, pera portar á cap, per exemple un' obra de profit pera la ciutat, es lo mateix.

Aquesta no será la opinió general; pero es la bona.

✱

El Liberal pot banyarse en aygua de rosas.

Gracias á la seva campanya, que no volém calificar, cinch honrats ciutadans, han covat en lo Castell de Pilar de Tarragona, per un fet sense importancia, ocorregut en la platja de San Salvador, del Vendrell.

No sembla sino qu' aquet periódich sense prestigi estigui subvencionat pera llansar sas sagetas envenenadas contra las ideas nobles y la gent de bé d' aquesta terra.

Pera tornar la pilota á *El Liberal* de mentirijablas nos proposa un bon catalá, que tots los que som nats á Catalunya nos abstinguém no sols de comprar l' esmentat periódich, sino també d' entrar en los establiments ahont hi estigan suscrits.

Per nosaltres, acceptat.

✱

Lo dilluns arrivaren á Paris los generals boers Botha Dewet y Delarey, sent objecto d' una delirant ovació.

En lo carrer de la Paix, grupos de modistas los tiravan rams de flors.

Mentres passava la comitiva per la plassa de la Opera ha caygut una senyora d' un tercer pis morint immediatament.

Al enterarse d' aquesta desgracia un amich meu que 's ven continuament perseguit pels *inglesos*, ha exclamat ab rabia: ¡A mi no me la pegan! ¡Aquesta senyora ha sigut llensada per algun inglés, pera deslluhir la festa!

El passat divendres á la tarde vá reunir-se á Ca la Ciutat baix la presidencia del Sr. Alcalde, la Comissió executiva del monument á Frederich Soler (Pitarra).

Els acorts que prengueren els congregats foren váris y tots ells ben práctichs; res de platonismes ni explicacions de passa-temps que á res conduheixen, sino que 's tractá decisivament de que sia un fet l' aixecar en un plasso curtíssim el monument projectat.

Al efecte, l' endemá mateix s' enviá al escultor Querol qui ja té llest el modelat de la estátua del nostre popular poeta, el plano del pedestal, obra del arquitecte senyor Falqués, y 's tractá ja de comensar dintre de poch els treballs de cimentació que expontaneament s' encarregá de portar á terme *gratia et amore* el Sr. Marial, regidor é individu de la Comissió.

De manera que ab seguritat pot afirmarse que aviat se posará mans á l' obra...

Y ara que no 's cregui el bromista (?) de *El Liberal* que son somni ha *fait la chose*, com dihen els francesos. No senyor, lo donar una empenta forta á la realisació del monument ja estava acordat de molt avans que 's despertés el somni .. truytas del carrer Nou de la Rambla.

Con qué si ara vol donarse 'l pisto d' haver remogut els propósitos de la Comissió, que consti que no ha fet mes que fer riure á la familia que deuen ser tots de *Villaguasa*.

✱

La setmana passada vá morir en aquesta ciutat, lo conegut tradicionalista de Vilanova y Geltrú, D Joseph Pascual, oncle polítich de nostre company de Redacció, Sr. Guasch Tombas.

Encare que molt distanciats ab lo finat per lo referent á ideas polítichs, li havíam reconegut sempre una bona fé y una conseqüencia dintre del partit, que 'ns lo feyan simpátich.

Enviém lo nostre sentit pésam á le seva familia.

✱
✱

—¿Perque t' hi hi fet un petó?
no t' enfadis, nina hermosa,
Mira l gentil papelló
quan petoneja á la rosa,
ella... may li diu que nó.

SEBASTIÀ SALVADOR COCA.

Suscripció

pera benefici de la viuda y fills del malograt poeta en

Marian Escriu y Fortuny.

Queda oberta en nostra Administració

6 S RAMON, 6

Ramón Estany.	25 ptas.
Arturo Guasch.	12'50
E. Molas.	5
Ramón Amorós Estebanell de (Vilassar)	1
Albert Daroca (á) Albertet de Vilafranca,	1'50
J. C. (M.).	1

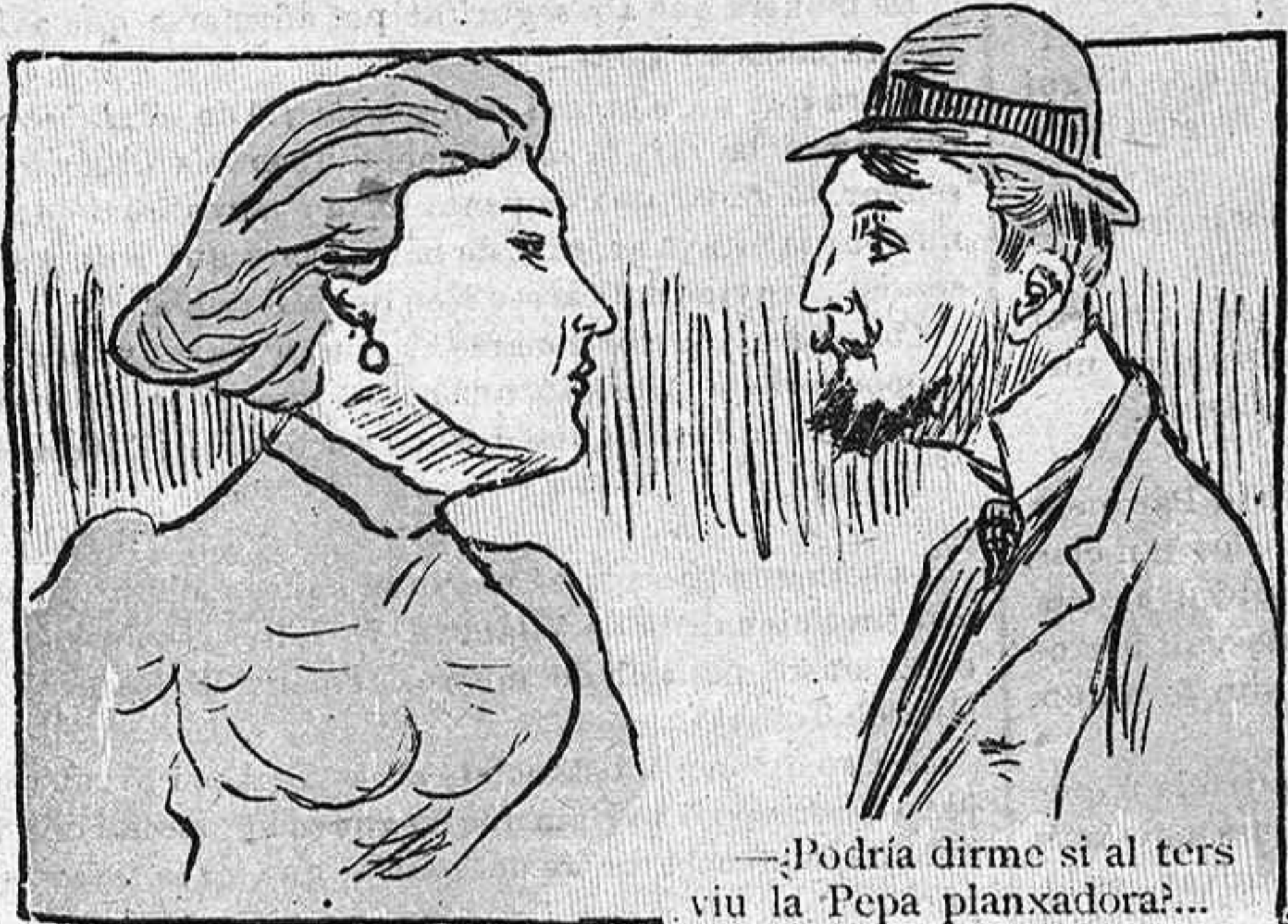
TOTAL. 46 ptas.

Continua oberta la suscripció.

LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

LA TOMASA

—Podria dirme si al ters viu la Pepa planxadora?...
—Si, senyor: pero quan surt hi planxa una servidora...

—Jo que vaig pendre una vella pensant no fora sisat!...
—Lo servir á un senyor sol ja se sab qu' es mes pagat...

POT-POURRI

Ha escrit doscents trenta dramas, y es fabricant de gafets; ab los gafets recull quartos y ab los seus dramas, xiulets.

En Nas-llarch, en Cara-trista y en Boixets, qu' están tractant de quin modo donarán mort á l' Abolicionista.